

Tehtaalaisen Kertomus Nopeasta Kehityksestä

O LET varmaan huomannut, lukija, miten sangen paljon nykyaikana puhutaan ja kirjoitetaan yhteiskuntaloudellisen kehityksen nopeudesta. Siitä pohditaan niin porvariston kuin työläistenkin keskuudessa. Kaikki yleensä myöntävät ja vakuuttavat, että kehitys on ennenkuulumattoman nopeaa, ei yksin yhteiskuntaloudessa, vaan oikeastaan kaikilla elämän aloilla. Huimavaalta näyttäviä tilastoja voidaan ilman suurempia vaikeuksia saada hallituksen ja erinäisten laitosten raportteista, joilla tätä asiaa todetaan. Kaikilla teollisuusaloilla saavutetaan ennätyksiä. Liikenteessä maalla, merellä ja ilmassa. Rakennusalalla, kalvosalalla, tehdasteollisuudessa ja maanviljelyksessä. Ja missäpä ei olisi sellaista tuotannon alaa, rukuunottamatta hevოსvaljaiden valmistusta ja hiusverkkotehtaita, joissa ei olisi aivan äskettäin saavutettu ennätyksiä. Kehitys on tunkenut mullistavat tapansa perheen pyhättöihinkin ja avioerojenkin alalla on saavutettu ennätyksiä.

Tottahan tämä kaikki on. Mutta mistä se johtuu, siitä ei puhuta paljon, varsinkaan porvarillisessa kirjallisuudessa. Johtuisiko se siitä, että väkiluku myös vuosittain kasvaa tässäkin maassa, vaikka varmuusesineiden teollisuudessa niinkään saavutetaan ennätyksiä toinen toistaan suurempia jokainen vuosi. Ehkä osaksi. Mutta pääasiassa se johtuu kaikki sinusta, arvoisa lukija, jos nim. olet työlläinen. Sinusta ja tovereistasi, miljoonista miehistä, naisista ja raatavista lapsista se johtuu. Katsos, horjumaton totuus on tämä: Vain työ luo arvoja. Ja kaikki nuo ennätykset tarkoittavat tavalla tai toisella jonkinlaista arvoja, rautatieveturitehtaasta varmuusesinetehtaaseen asti.

Sanotaan: automaattiset koneet tekevät työt tuotavammaksi sekä yleinen nopea kehitys siis johtuu koneista, jotka teollisuuksissa ovat käynnissä, koska teollisuudet, tuotanto yleensä, on kaiken elämän perustus. Mitä siis teollisuudessa tapahtuu, se ilmenee yleensä yhteiskunta elämässä. Mutta teollisuudessa ei tapahdu yhtään mitään, niin automaattisia kuin koneet ovatkin, ellet sinä, lukija ja miljoonat toverisi pistä sinne kättänsä. Yhtään keksintöä ei ilmesty, ilman sinua, työlläi-

nen. Yhtään sellaista tehdasta, kuten Chicagossa, Ill. oleva Smth yhtiön autorunkotehdas, jossa ennen oli 2,000 miestä ja nyt on 120, tuotanto ollen lähes kaksi kertaa niin suuri kuin oli ennen 2,000 miehen aikana; sellaista tehdasta ei synny ilman sinua, työlläinen.

Sinä työlläinen siis nähtävästi olet itse se kaiken hämmästyttävän kehityksen perustekijä, josta niin paljon puhutaan. Mutta, arvelet sinä, olenhan minä ollut olemassa tässä maailmassa jo melkoisen pitkän ajan, enkä ole ennen tuollaista vauhtia kehitykselle antanut. Miksi minä nyt olen sellaisen vimman päähäni saanut? Ota ensiksikin huomioon se, että yhteiskuntatalous oli ennen toisenlaista, joka oikeastaan johtuu siitä, että teollisuus, tuotanto, oli toisenlaista, joka taas johtuu siitä, että sinä et voinut luoda sitä yliarvoa ennen niin paljon kuin nyt. Katsos riiston kautta on isäntäsi rikastunut ja sinä pysynyt köyhänä. Sinä olet tehnyt hänelle kaksi konetta yhden asemasta, suurtenanut hänen tehtaansa ja lisännyt työläisten lukua siellä.

Muistatko miten muinainen isäntäsi vanhassa maassa oli ennen vain persoona. Yhteen aikaan sellainen pyöreävatsainen henkilöä joka kävi päivittäin komeanlaisesta asunnostaan siellä verstaassa, jossa sinä tai isäsi työskenteli. Sinä tervehdit häntä ja hän tervehti sinua. Pysähtyi hetkeksi työsi ääreen. Häntä kiinnitti sinun työsi, vaikka hän ei itse olisi siihen pystynytäkään. Kuvitelkaamme, että sinä olit ammatillainen, vaikkapa lasinpuhaltaja, ja sinun yksi tovereistasi tietysti oli lasin sulattaja. Sinä eräänä päivänä valitti isännälle, sille pyöreävatsaiselle, että lasi ei tänään taas ole niin joustavan sujuvaa kuin sen pitäisi olla. Isäntäsi meni puhuttelemaan sulattajaa. Hän olikin sellainen järkipuheinen mies, kasvot vähän palaneet ja poskipäät siis aina punaiset.

Hän oli ajatellut itse samaa asiaa kuin sinäkin, että lasi ei suju joka päivä, kuten pitäisi ja oihhan hän siitä kuullut jo vuosien ajat. Hän oli miettinyt ja miettinyt ja tullut viimein siihen johtopäätökseen, että hänen on tehtävä uusmallinen uuni. Ja sen hän on valmiiksi suunnitellut yksityiskoh-

tia myöten ja kun isäntä taas siitä lasin sujuvaisuudesta puhui, päätti hän kerrankin tehdä selväksi ajatelmansa isännälle. Niinpä ilman muuta hän alkoi selittää, mistä hänen mielestään johtuu, että lasi ei suju ja miten se olisi korjattavissa. Korjaus ei kylläkään ollut pieni tehtävä. Piti laittaa kokonaan uusi uuni. Isäntä ensin avasi silmänsä suurelleen kuin innostuen suunnittelemaan, mutta sitten hän pani silmänsä melkein kiinni, mielti hetken ja sanoi, että hän ottaa sulattajan suunnitelmat, jotka sivumennen sanoen oli oikein paperille piirustetut ja joille sulattaja vähän niinkuin ajatteli saada patenttia.

Seuraavana päivänä tuli isäntä jälleen tehtaalle ja puhutteli sulattajaa. Kertoi, että lasitilaukset näyttää nyt varsin lupaavalta, eikä siis kannata ajatella uuden uunin rakennusta ja tämän vanhan hajoittamista, koska joku toinen tehdas jossakin muualla veisi sillä aikaa tilaukset. Niin hän oli päättänyt, että kun tulee "huono aika" — muistathan, että silloinkin jo oli joskus huono aika — niin pannaan sulattajan suunnitelma silloin pysyyn. Mutta sitten kun tuli huono aika ja oli vähän lasitilauksia, ei taas kannattanutkaan uhrata muutamaa tuhatta uuden uunin tekemiseen ja vanhan mallin hylkäämiseen, sillä vanhaa mallia varten oli jo vuosia sitten varattu tulenkestävästä savesta tehtyjä rakennuksia tehtaalla, jotka myös olivat maksaneet paljon. Kun siis kaikki seikat otettiin huomioon, jäi uuden uunin rakentaminen taas. Miksi oikein todella se jäi? Siksi, muistat, että siinä oli isäntä, jolla oli tehdas yksin hallussa ja hänellä ei ollut oikein hirvittävän paljon sitä pääomaa. Hyvä keksintö, joka olisi auttanut työn joustavuutta, tehnyt lasin sulatuksen halvemmaksi ja työnkin nopeammaksi ja voittoa tuottavammaksi, joka olisi puskenut sitä kehitystä, jäi näin toteuttamatta. Eikä ihme, olisi mahdollisesti pitänyt rakentaa kokonaan uusimallinen tehdaskin ja muita uudistuksia, että mistä ne rahat tuli.

Meni sitten isäntä vuosien kuluttua liittoon parin muun tehtailijan kanssa ja kun he ajattelivat päänsä ympäri ja löivät pääomaa yhteen, niin jo pystyivät rakentamaan uuden suuren tehtaan ja sinne tehtiin heti monta sellaista sulattajan keksimää uunia, joskin sitä keksintöä oli vähän jälkeempään korjailtu ja täydennetty. Nyt tähän aikaan kun puhutaan niin paljon tuosta kehityksestä, on näitä pyöreävatsaisia monia yhdessä ja niillä kaikilla on rahaa vaikka kuinka paljon, kun

työläiset ovat noilla uusilla ja vieläkin uudemmilla uuneilla ja kojeilla heille sitä voittoa tehneet. Työläistä on ollut aina vähän enemmän ja kojeitakin on lisätty ja niin sitä voittoa on tullut myös aina enemmän ja enemmän ja sinä työläinen olet aina vain pysynyt yhtä köyhänä.

Niin tähän aikaan, piti sanoa, ovat nuo tehtaiden omistajat jo oikeastaan kaikki sellaisia möhöjä, että eivät ne enään käy tehtailla, istuvat vain tuolla Floridan rannoilla ja Wall-kadulla ja liikkeenhoitajat pitävät huolen tehtaasta. Kaikissa suuremmissa tehtaissa on myös tapahtunut sellainen muutos, että niissä on tehtaan puolesta monen monta sangen korkean koulun käynnystä "sulattajaa", jotka toimivat sellaisessa osassa tehdasta, jota sanotaan englanninkielellä laboratoriksi — tai taitaa se olla latinaa. Siellä ne mittaa ja piirtää, punnitsee ja sekoittaa jos jotakin pulveria ja happoa sekaisin ja yrittävät aina keksiä jotain uutta uunia tai konetta tehtaaseen. Ja, kuten sinä työläinen tiedät, ei näiden keksimiä piirustuksia viedä tehtaan omistajan asunnolle makaamaan vuosiksi, sillä heillä on vaikka minkälaista rahaa, jota me olemme heille ilmaiseksi tehneet, jolla he heti asettavat käytäntöön sen piirustuksen tai uuden keksinnön. Muistathan sinä, miten Fordin Heikki, kun alkoi teettää uutta automallia, jonka myös ne siellä laboratoriossa olevat "sulattajat" olivat keksineet, niin piti sen panna melkein koko entönen tehdaskoneisto romulajään ja laittaa uudet tilalle, jonka sannottiin maksaneenkin vajaan sata miljoonaa dollaria, eli toisin sanoen, kun sitä koneiden uusimista ja vanhojen romukoppaan heittelemistä toimitettiin, niin se maksoi miljoonan dollaria päivässä ja kun ne tehtaat ja koneet olivat niin runsaat, kesti se toimitus sata päivää ja sittenhän siitä tulikin Fordille sadan miljoonan dollarin lasku. Sata miljoonaa kirjoitetaan numeroilla näin: 100,000,000. Ja se tarkoitti dollareita. Sillä vanhaan pyöreävatsaisella ei ollut koko sukukuntineen puoltakaan tuosta summasta, eikä ollut kellellään yhtymälläkään vielä viitisenkymmentä vuotta sitten noin paljoa rahaa.

Mutta Fordin Heikki kun sai tuon laskun, niin hän sanoi kirjuriilleen, että "Teppä Frankki tšheikki, jolla kuiftaat tämän laskun," eikä siinä ollut sen kummempaa. Fordilla kuuluu näet olevan, kuten monilla muillakin auto- ja teollisuusherroilla, monta satoja miljoonia, jopa biljoonia-

kin jollakin kuuluu olevan, vaikka emmehän me osaa ajatellakaan, että kuinka paljon se biljoona on, kuuluu vielä olevan toisenlainenkin tässä maassa kun siellä vanhassa maassa. Että kun ne nykyajan isännät pystyvät täten panemaan käytäntöön heti kaikki keksinnöt ja niillä on niitä keksijöitä oikein palkattuna miljoonien dollarien vuosipalkoilla, kun kalkki lasketaan, niin ehän ole ihme, että se teollisuuselämä edistyy ja että niitä ennätyksiä aina joka vuosi saavutetaan.

Eikä kysymyksessä ole vain se, että nämä laboratoriot, jotka kuten sanottu, maksavat joillekin isännille vuosittain miljoonia dollareita, että ne vain tekisivät keksintöjä. Joo, niiden eksperttien tehtävänä on muutenkin, joka oikeastaan kuuluu sinulle työläinen niinkuin lähemmin, kuin nämä keksinnöt. Oletko koskaan ollut Fordin sapsassa, tai jossain toisessa nykyaikaisessa tehtaassa. Siellä näkee tämänlaista: Perin viisaan ja koulusivistystä saaneen näköinen mies, ehkä noin 35 tai 40 ikäinen, joskus voi olla nuorempikin, seisoo työläisen vieressä ja katsoo kun hän tekee työtä. Ei sillätavalla kuin siellä vanhassa maassa pyöreävatsoinen tapasi päivisin käydä tehtaalla sinua katsomassa, vaan aivan toisin. Ensiksikin tällä Fordin miehellä on kädessään kello, taskukello, (herätyskello on sillä huoneessaan, jota hän katsoo ja se sen totta vie aamulla tarvitsekin) toisessa kädessä on kynä ja siinä kädessä, missä on taskukello, on myös sellainen levy ja sen päällä paperia. Kun työläinen tekee työtä, panee esim. mutterelta kiinni, tai sovitaa pyöriä, ottaa tämä kouluja käynyt mies tarkasti kirjaansa, miten kauan tuo työläinen tekee työnsä niin ja niin moneen kertaan. Näin näkee tehtaassa tehtävän siellä ja täällä ja tulokset, jotka kirjaan ovat merkatut, vie jokainen virastoon, jossa niitä vertaillaan ja tutkitaan ja siten järjestetään tehtäviä. Huonot ja hitaat työläiset saavat lähteä muille aloille, jos heille sopiva ala löytyy, ellei löydy, saavat he lopputilinsä.

Tällätavalla kun tehdään kaikissa johtavissa teollisuuksissa ja kun työläiset niinkään ovat kaikissa johtavissa teollisuuksissa yksilöitä, s.o., he ovat yksityisiä eläviä osia koneesta, olematta keskenään missään yhteisymmärryksessä itsensä hyväksi, niin heitä voidaan riistää äärimmäisyyteen asti. Siten saavutetaan ennätyksiä kaikissa teollisuuksissa ja kun ne ennätykset täyttävät varasohuoneet, pannaan tehdas seisoamaan, tai annetaan käydä vain yhdellä yhdeksäsosalla voimalla. Siten meistä tulee työttömiä. Näitä työttömiä pitäisi nykyään olla tässä ennätyksien maassa virallisten tietojen mukaankin päälle kolme miljoonaa, mutta ehkäpä siihen voimme panna puolet lisää, emmekä sittenkään vielä usko liioittelevamme. Ennen kevättä me tietysti saavutamme uuden ennätyksen työttömyyden alalla, että kehityksen nopea kulku kaikilla aloilla tulisi täydelliseksi. Kai me nyt olemme selvillä, mistä se kuuluisan nopea kehitys tässä kapitalisessa riistojärjestelmässä johtuu.

Järjestymisen alalla, mikäli ammattiunionit ovat kyseessä, voidaan myös sanoa saavutetun ennätyksen epäjärjestyksessä. Poliittisten puolueiden alalla puhumattakaan, joita on valvannut oikein ennätystauti ryhmäteollisuudessaan. Nämä kaikki ennätykset ja kehitysten nopeat kulut, ennenkuulumattoman nopeat kulut, ovat myös suurelta osalta työläisten ansiolle luettava, sillä jos työläiset eivät pistäisi kättänsä näiden johtajien peiliin, eivät he voisi johdossa saavuttaa ennätyksiä, enempää kuin kapitalistit voisivat teollisuuksissaan saavuttaa riistoennätyksiä ja ennätyksiä vara-armeijoiden alalla. Yksinkertaisin keino meille on, että samalla kun itse järjestymme teollisuusunioniin I. W. W. liittoon, teemme voitavamme, että kaikki meidän ulettuvissamme olevat työläistoverit tulisivat käsittämään asian samoin ja myös liittymään tuohon järjestöön. Siten me voimme saada tuon yhteiskuntataloudellisen kehityksen nopeuden palvelemaan itseämme, koska se kerran meistä johtuu. — Tehtaalainen.

OIKAISU

Tammikuun Tie Vapautteen numeroon oli parin kirjoituksen pujahtanut numerovirhettä. Kirjoitukseen "Vuoden Vaihtuessa", siv. 4 ja 5 piti olla Illinoisia, Ohiota ja Massachusettsia koskevat numerot seuraavasti: "Illinoisissa on väkiluku 1926 tilastojen mukaan ollut 7.2 miljoonaa, kirkkokuntien jäsenluku 3.3 miljoonaa j.n.e — Ohiossa vä-

kiluku 1926 oli 6.6 miljoonaa, kirkkokuntien jäsenluku 2.8 miljoonaa j.n.e. — Massachusettsissa 1926 oli väkiluku 4.1 miljoonaa, kirkkokuntien jäseniä 2.5 miljoonaa j.n.e. — Kirjoituksessa maataloudesta, siv. 7 oli virhe Yhdysvaltain yksityisfarmien lukumäärässä, jonka piti olla 6.5 miljoonaa. Lukijain pyydetään ottamaan nämä oikaisu huomionsa. — Tie Vap. Toim.